

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Økonomisk resultat i jordbruket

Forskjeller i praksis og resultat mellom skatte- og driftsregnskap

NIBIO RAPPORT | VOL. 8 | NR. 117 | 2022

Marius Berger, Torbjørn Haukås, Jostein Vasseljen og Elena Kirsanova
Divisjon for kart og statistikk

TITTEL/TITLE

Økonomisk resultat i jordbruket. Forskjeller i praksis og resultat mellom skatte- og driftsregnskap

FORFATTER(E)/AUTHOR(S)

Marius Berger, Torbjørn Haukås, Jostein Vasseljen, Elena Kirsanova

DATO/DATE:	RAPPORT NR./ REPORT NO.:	TILGJENGELIGHET/AVAILABILITY:	PROSJEKT NR./PROJECT NO.:	SAKSNR./ARCHIVE NO.:
23.09.2022	8/117/2022	Åpen	52812	22/01209
ISBN:	ISSN:	ANTALL NO. OF PAGES:	SIDER/ NO. OF PAGES:	ANTALL VEDLEGG/ NO. OF APPENDICES:
978-82-17-03137-6	2464-1162	22		

OPPDRAAGSGIVER/EMPLOYER:

Landbruks- og matdepartementet

KONTAKTPERSON/CONTACT PERSON:

Torbjørn Haukås

STIKKORD/KEYWORDS:Driftsregnskap, skatteregnskap
landbruksøkonomi**FAGOMRÅDE/FIELD OF WORK:**

Skatte og driftsregnskap landbruk

SAMMENDRAG/SUMMARY:

Det er gjennomført en sammenligning mellom resultat i skatteregnskap og driftsregnskap, ved bruk av data fra driftsgranskingene i jordbruket, for perioden 2016 til 2020. Med unntak av driftsformen melk var resultatet i skatteregnskapet høyere enn resultatet i driftsregnskapet. Resultatene viser at det er liten forskjell dersom man ser på et stort antall bruk. For mindre grupper når det gjelder driftsform, region og størrelse, er forskjellene større, og det er stor variasjon og høyt standardavvik. På enkeltbruk kan det derfor være stor forskjell mellom resultat i skatteregnskapet og driftsregnskapet. Økonomisk resultat i jordbruket vurderes ut ifra type produksjon og arbeidsinnsats. Denne informasjonen foreligger ved bruk av driftsregnskap, men ikke gjennom bruk av informasjon fra skattedokumenter.

LAND/COUNTRY:

Norge

FYLKE/COUNTY:

Vestland

KOMMUNE/MUNICIPALITY:

Bergen

STED/LOKALITET:

Bergen

GODKJENT /APPROVED

Geir Harald Strand

PROSJEKTLEDER /PROJECT LEADER

Marius Berger

NAVN/NAME**NAVN/NAME****NIBIO**NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Innhold

1	Innledning.....	5
2	Forskjeller mellom skatteregnskap og driftsregnskap	6
2.1	Formål og føringsprinsipper	6
2.2	Skatteregler som kan påvirke det skattemessige resultatet	7
2.3	Leasing	7
3	Resultatmål og metode for sammenligning	9
3.1	Beregningsmetodikk.....	9
4	Resultater	11
4.1	Om utvalget og resultatene.....	11
4.2	Driftsformer	11
4.3	Størrelsesgruppe	13
4.4	Regioner	13
4.5	Alle bruk.....	14
4.6	Tilleggsberegninger	15
4.7	Analyse av kornbruk med mye tilleggsnæring og annen næring	17
5	Store avvik mellom skatt og drift	18
5.1	Forklaring på store avvik.....	18
6	Oppsummering.....	19

Forord

Den 13. august 2021 satt regjeringen Solberg ned et ekspertutvalg som skulle vurdere grunnlag og forutsetninger for å sammenligne næringsinntekter i jordbruket med lønn for arbeidstakere.

Ekspertutvalget, til daglig kalt Inntektsutvalget, skulle levere en innstilling i form av en NOU innen 1. juli 2022. Denne fristen ble utsatt til 1. oktober 2022.

Inntektsutvalget i jordbruket har kommet med ønske om å vurdere skattedata fra jordbruket som en mulig kilde for å dokumentere økonomisk resultat i jordbruket mellom ulike produksjoner, størrelser av bruk og regionvise forskjeller. Dette for å kunne ha et større datamateriale som omfatter alle som driver med jordbruk i Norge. Landbruks- og matdepartementet har på vegne av Inntektsutvalget bestilt og betalt for denne undersøkelsen.

Nibio har også gjennomført en undersøkelse blant deltakerne i Driftsgranskinger i jord- og skogbruk der man har sett på forskjeller i økonomisk resultat mellom skatteregnskap og driftsregnskap. Resultatene fra denne undersøkelsen blir presentert i denne rapporten. Prosjektleder har vært Marius Berger i Nibio, som sammen med Torbjørn Haukås har skrevet rapporten. Lars Johan Rustad har kvalitetssikret rapporten.

Bergen/Ås, 03. oktober 2022.

Hildegunn Norheim

Divisjonsdirektør

1 Innledning

I denne rapporten gis en gjennomgang av forskjellene i resultat mellom skatteregnskap og driftsregnskap i jordbruket. I arbeidet med å undersøke disse forskjellene, er det tatt utgangspunkt i Knut Samseths artikkel «Skilnader mellom skatteregnskap og driftsregnskap» fra 1998. Artikkelen konkluderte med at det er signifikant forskjell mellom resultat fra skatteregnskap og driftsregnskap over år. Både skatteregler og tekniske muligheter for å gjøre sammenligninger er endret siden den gang. I tillegg fremgår det i artikkelen at det ikke finnes enkel metodikk med tanke på å omgjøre skatteregnskap til driftsregnskap dersom dette ikke gjøres i regnskapsprogrammet under bokføring. I undersøkelsen til Samseth var resultatet høyere i skatteregnskapet enn i driftsregnskapet. Den gang var resultatmålet «Nettoinntekt». Nettoinntekt omfattet sum driftsoverskudd fra alle næringer, i tillegg var også lønnsinntekt fra arbeid utenom bruket var inkludert. I denne rapporten er det sett bare på inntekter fra jordbruket. Resultatmålet som er valgt fra skatteregnskap, er driftsresultat fra jordbruket. Dette resultatmålet finnes i næringsoppgave. Dette er sammenlignet med driftsoverskudd i jordbruket fra driftsregnskap. Dette er kostnader minus inntekter fra jordbruksdriften.

Første del av rapporten omhandler de viktigste forskjellene som forklarer hvorfor resultatene endrer seg fra skatteregnskap til driftsregnskap. Deretter forklares hvordan de ulike resultatmålene blir beregnet, og det blir foretatt en sammenligning av resultatene på bakgrunn av skatteregnskap blant deltakerbruk i Driftsgranskinger i jord- og skogbruk. Undersøkelsen ser på ulike grupper av bruk, og sammenligner skatt og drift mellom foretak med ulik driftsform og størrelse. Til slutt gis en oppsummering om i hvilken grad resultatene i denne undersøkelsen kan si noe om skatteregnskap kan benyttes for å vurdere jordbruksinntekt på bruksnivå gitt et større tallmateriale.

2 Forskjeller mellom skatteregnskap og driftsregnskap

2.1 Formål og føringsprinsipper

De to regnskapsformene har ulike formål, og det gjenspeiles i benevnelsen. Skatteregnskap har som formål å vise bedriftens riktige grunnlag for beskatning ut fra det som til enhver tid er gjeldene skatteregler. Driftsregnskap skal vise det faktiske resultatet av driften.

Nedenfor vises en oversikt over de viktigste særtrekkene ved driftsregnskapet, sett i forhold til et skatteregnskap.

- I driftsegenskapet er det klarere skillelinjer mellom jordbruk, skogbruk, andre typer næringsvirksomhet og privat økonomi enn det vi finner i skatteregnskapet. Dette fører for eksempel til at enkelte inntekts- og kostnadsposter i skatteregnskapet helt eller delvis kan bli overført fra jordbruk til skogbruk, eller fra jordbruk til tilleggsnæring eller annen næring i driftsregnskapet.
- Driftsegenskapet deler produksjonsinntektene i jordbruket i tre hovedgrupper: Inntekter fra planteproduksjon, inntekter fra husdyrproduksjon og ei samlegruppe med tilskudd og andre inntekter. Skatteregnskapet skiller ikke mellom inntekter fra forskjellige produksjoner. I skogbruket blir denne inndelinga benyttet: Virkesinntekter, driftstilskudd og andre inntekter. I både jordbruks- og skogbruksdelen er kostnadene grupperte i faste og variable kostnader. Skatteregnskapet har omtrent samme kostnadsinndeling for jordbruk. En viktig forskjell er at i skatteregnskapet kan inntekter fra skog fordeles over flere år, mens i skatteregnskapet blir inntekt tatt til beskatning i det året inntektene blir generert.
- Balanseverdier for egenproduserte varer blir i driftsregnskapet satt til salgspris. I skatteregnskapet er verdiene fastsatt etter variable tilvirkingskostnader. Innkjøpte driftsmidler settes til kostpris både i skatte- og driftsregnskap.
- Det blir benyttet lineære avskrivninger i driftsregnskapet, mens skatteregnskapet bruker saldoavskrivning.
- Ved avhending av anleggsmiddel blir verdien skrevet ned eller avskrevet i driftsregnskapet. Gevinst ved salget blir tatt til inntekt. Skatteregnskapet benytter negativ saldo eller gevinst- og tapskonto.
- Større vedlikeholdskostnader for eksempel på driftsbygninger, blir i driftsregnskapet balanseført, mens det blir direkte utgiftsført i skatteregnskapet.
- Store kostnader til nydyrking, grøfting og annet arbeid på arealer og veier blir balanseført i driftsregnskapet mens det er anledning til å utgiftsføre alt i året i skatteregnskapet.
- Tilskudd til investeringer i distriktene fra Innovasjon Norge blir i driftsregnskapet inntektsført og skrevet ned i balanse for aktuelt anleggsmiddel. I skatteregnskapet er dette unntatt beskatning, og føres direkte mot egenkapital
- Buskapen blir, som hovedprinsipp, verdsatt etter slakteverdi i driftsregnskapet. I skatteregnskapet er buskap verdsatt etter variable tilvirkingskostnader eller verdier fastsatt av Skattedirektoratet.
- Lager av selvproduserte varer for salg blir i driftsregnskapet verdsatt til den verdien en mener varene har for salg. Skatteregnskapet benytter variable kostnader ved tilvirking.
- De enkelte inntekts- og kostnadspostene i driftsregnskapet er korrigerede for endringer i balanseverdier.
- I driftsregnskapet blir det satt inn vederlag for familiens arbeid på nyanlegg. Dette vederlaget blir ført i balansen ut fra tarifflønn og lagt sammen med resten av anleggskostnadene. Samtidig blir vederlaget skilt ut fra jordbruks- og skogbruksdrifta som en egen inntektspost. I skatteregnskapet blir ikke verdi av egen innsats balanseført.

- I driftsregnskapet blir ubetalt arbeid som er utført av kårfolk eller andre utenom brukerfamilien, registrert med timetall og regnet som leid arbeid. Bare de faktisk betalte lønnsutgiftene blir førte som kostnad under leid arbeid.
- Driftsregnskapet har med data for tilgang på og innsats av ulike ressurser. For jordbruket blir jordbruksareal, arealdisponering, arbeidsinnsats og oppnådde avlinger registrerte. For skogbruket blir balansekvantum, samt enkelte tekniske data ved drifta, registrerte.
- I skatteregnskapet kan en fastsette resultatet for skogbruket ved å benytte tømmerkonto. På eiendommer med aktiv jordbruksdrift kan en periodisere inntekt fra skogen over flere år. I driftsregnskapet blir det faktiske resultatet fra det enkelte regnskapsår brukt.
- Skogfond blir i driftsregnskapet behandla som fondsavsetninger. Det vil si at trukket beløp ikke blir utgiftsførte i trekkåret, og at beløp som blir betalte tilbake, ikke blir inntektsførte i utbetalingsåret.
- Skogsveganlegg blir utgiftsførte direkte i skatteregnskapet, men blir ført i balansen i driftsregnskapet

2.2 Skatteregler som kan påvirke det skattemessige resultatet

Regelverket for beskatning gir den skattepliktige flere muligheter for tilpassing av næringsinntekten for å oppnå gunstige vilkår for både beskatning og framtidige pensjonsutbetalinger.

- Benytte spennet i avskrivingssatser
- Gevinst- og tapskonti
- Tømmerkonto
- Pensjonsordning for selvstendig næringsdrivende
- Inntekter fra annen virksomhet kan tas med i jordbruksregnskapet så lenge omsetningen ikke overstiger kr 30 000,-.
- Føringspraksis i skatteregnskap for virksomhet der inntekter/nettoinntekter kan tas med i grunnlaget for beregning av jordbruksfradrag. (Se Skatte ABC om Jordbruk – jordbruksfradrag).

Tilpasninger den skattepliktige gjør ved å benytte seg av ovennevnte punkter, gir utslag i utnyttelsen av jordbruksfradrag. Valgene vil også påvirke pensjonsgrunnlaget for den skattepliktige og dermed framtidig pensjon fra folketrygden.

Dette er momenter uten betydning for det driftsmessige resultatet, men som virker forstyrrende når en sammenligner driftsresultat i skatteregnskapet med driftsoverskudd i driftsregnskapet.

2.3 Leasing

Det skilles mellom to typer leasing: finansiell leasing og operasjonell leasing. Forskjellen er hvem som anses som eier av leieobjektet, og dermed også hvem som har det skattemessige ansvaret for leieobjektet. Det er utformingen av leasingavtalen som bestemmer typen leasing. Ved finansiell leasing blir leaser ansett som skattemessig eier av leieobjektet, mens ved operasjonell leasing blir leasingselskapet ansett som eieren. I de fleste tilfeller blir leasingavtaler behandlet som operasjonell leasing i skatteregnskapet.

Leasing blir i driftsregnskapet behandlet på samme måte som i skatteregnskapet. Det vil si at årlige leasingkostnader blir utgiftsført. Som nevnt finnes det flere typer leasing, men i praksis er det operasjonell leasing som er ganske enerådende i skatteregnskapene. Leasing med full nedbetaling innebærer at objektet utgiftsføres i sin helhet over avtalt leieperiode. Leasing med gjenkjøp fra leverandør betyr at leverandør kjøper tilbake objektet etter avtalt periode (ofte 3-5 år) til forhåndsavtalt pris. En forhåndsinnvilget leasing-ramme gjør det enkelt å gjøre avtale når behov for investering oppstår. Man står fritt i valg av leverandør og forholder seg til en aktør. Når gode tilbud dukker opp, er finansiering alt på plass.

Der det kreves et leasingforskudd, blir dette beløpet balanseført som krav og avskrevet med like store månedlige beløp over leasingperioden både i skatte- og driftsregnskapet.

Ulike leasingtyper i markedet og mangel på grunnlagsdata gjorde at man i driftsgranskingene endret metode for behandling av leasing i kjølvannet av overgang fra bilagspermer til datafiler. Tidligere ble leasingobjekter balanseført og avskrevet etter vanlige prinsipper: Kjøpesum ble ført som gjeld. Leasingleie ble fordelt mellom avdrag og renter, og leasingobjekter ble innregnet i innsatt kapital i drifta. På grunn av manglende informasjon i regnskapet om leasingtype og verdier på objekt, blir leasing nå ført etter samme prinsipp som i skatteregnskapet. Det er likevel en liten forskjell. I en del tilfeller der leaser kjøper leieobjektet etter at leasingperioden har utløpt (ofte til et lavt beløp), selges leieobjektet kort tid etterpå til en betydelig høyere pris. Dette vil gi en negativ saldo i skatteregnskapet. I driftsregnskapet vil gevinsten bli ført som inntekt det året.

3 Resultatmål og metode for sammenligning

3.1 Beregningsmetodikk

Ved beregning av resultatmål for skatt, tas det utgangspunkt i post 0402 fra Næringsoppgave 1 som gjelder poster i skatteregnskapet som er kategorisert som jordbruk/gartneri. Resultatmålet vil i en del tilfeller være sammenfallende med post 9920, men vil avvike dersom regnskapet inneholder poster som er definert som skogbruk eller annen næringsaktivitet. Med utgangspunkt i skatteregnskapets dagbok etter konto, genereres resultatmålet på følgende måte. Kontoene og postene i beregningene er spesifisert innenfor kategorien jordbruk/gartneri (avdeling 20).

Sum inntekter konto (3 000- 3 999)
+ Post 3890 Inntektsføring av gevinst/tap
- Sum utgifter (konto 4 000-7 999). Avskrivninger og endringer av varelager inngår her
- Kårytelser konto 8180-8184
+ Post 8060 og 8099 (Næringsoppgave) Valutagevinst og annen kapitalinntekt
- Post 8160 og 8199 (Næringsoppgave) Valutatap og annen kapitalkostnad
= Skattemessig resultat jordbruk (Post 0402 Næringsoppgave)

Som resultatmål ved bruk av driftsregnskap, har vi valgt å benytte driftsoverskudd for jordbruk. Driftsoverskudd utarbeides for alle næringer for bruk i driftsgranskingene. Driftsoverskuddet skal dekke arbeidskostnader og rente på all innsatt kapital. Beregning av driftsoverskudd blir gjort etter følgende oppstilling:

Produksjonsinntekter
- Variable kostnader
- Faste kostnader
- Avskrivninger
= Driftsoverskudd

Ved beregning av inntekter og kostnader tas det utgangspunkt i kontospesifikasjonen. Alle inntekter og kostnader blir fordelt mellom ulike næringer som jordbruk, skogbruk, tilleggsnæring og annen næring. I motsetning til inntekter i skatteregnskap, korrigeres lagerendringer av salgsvarer ved beregning av produksjonsinntekter. Dette gjelder blant annet for endringer i buskap og salgsavling. Verdien av lagerendringen er ulik fra skatteregnskap grunn av at det benyttes ulike verdsettingsprinsipp.

Endringer av lager av innsatsfaktorer som kraftfôr, gjødsel, drivstoff etc, korrigeres på samme måte som i skatteregnskapet, og påvirker variable kostnader. I tillegg vil de samlede avskrivningene avvike fra skatteregnskapet på grunn av avskrivningsprinsipp med lineær avskrivning i driftsregnskap og saldoavskrivning i skatteregnskap.

Se for øvrig vedlegg med detaljert oversikt over beregning av resultatmål.

Man må også merke seg at resultatmålet som er benyttet fra driftsgranskingene, er *driftsoverskudd i jordbruket*. Jordbruk er her definert som produksjon av råvarer. Det vil si produksjon av korn, grønnsaker, frukt og bær, poteter, melk kjøtt, ull, honning, m.v. Ved lokal foredling av råvarer på bruket, vil merverdien bli registrert som inntekt fra tilleggsnæring i driftsgranskingene.

Tilleggsnæring blir definert som næringsvirksomhet utenom tradisjonelt jord- og skogbruk, med basis i ressursene på bruket. Leiekjøring med traktor og andre maskiner, foredling av egenproduserte råvarer og utleie av hus som tilhører gården, er eksempel på aktuelle tilleggsnæringer. Når deltakerne driver næringsvirksomhet der de ikke benytter brukets ressurser, blir virksomheten registrert som «annen næring». Kjøring med tømmerbil eller gravemaskin, veterinærpraksis og konsulentvirksomhet er eksempel på «annen næring».

Ulike definisjoner på forskjellige næringsvirksomheter kan være en viktig årsak til avvik i resultat mellom skatt og drift.

4 Resultater

4.1 Om utvalget og resultatene

Ved bruk av de resultatmål som er beskrevet ovenfor, er forskjellen mellom resultat i skatteregnskap og driftsregnskap blitt beregnet for 76 deltakerbruk fra driftsgranskingene hvert år i perioden 2016-2020, samt for hele perioden under ett. Forskjellene for hvert enkelt bruk er beregnet på følgende måte: Driftsoverskudd jordbruk minus Driftsresultat før skatt jordbruk. For grupper av bruk beregnes gjennomsnittlig forskjell. Resultatene kommer frem i form av to ulike avvik. Faktisk avvik viser forskjellen slik den kommer frem av formelen, med positive og negative differanser. Gjennomsnittlige differanser kan fort skjules dersom det er både positive og negative avvik. Det er derfor også tatt med absolutt avvik. Ved bruk av absolutt avvik er alle avvik positive, man tar ikke hensyn til om fortegnet til avviket er positivt eller negativt. I tillegg er det beregnet standardavvik ved bruk av faktisk og absolutt avvik.

Beregningene ble deretter også utført for alle bruk i materialet. Videre er det beregnet avvik for ulike størrelsesgrupper, driftsformer og regioner. Når det gjelder størrelsesgrupper, er brukene delt inn i to grupper. Bruk med under 300 dekar jordbruksareal er definert som små, mens bruk over 300 dekar faller i kategorien store bruk. Forskjellene er også beregnet for driftsformene melk, korn, ammeku og sau. For noen av gruppene er det få observasjoner, noe som gjør at store avvik på enkeltbruk vil ha sterk påvirkning på gruppen. Det er kjørt beregninger på paneldata. Det vil si at det er de samme brukene som er med alle fem årene.

4.2 Driftsformer

I tabellene under vises gjennomsnittlig forskjell og standardavvik mellom resultater for driftsregnskap og skatteregnskap for fire ulike driftsformer. Gjennomsnitt og standardavvik er beregnet både for faktisk avvik og absolutt avvik.

Tabell 4-1 Resultat driftsform melk, gjennomsnitt for 27 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	593 091	475 224	117 867	325 160	169 711	300 410
2017	628 522	487 363	141 159	342 883	183 378	321 466
2018	501 626	488 413	13 213	226 997	149 257	169 040
2019	501 704	434 176	67 528	206 072	147 977	156 403
2020	548 673	526 500	22 173	176 215	130 549	117 744
Alle år	554 723	482 335	72 388	264 910	156 175	225 574

Forskjellen er positiv for alle årene for melkebruk. Det vil si at resultatet i driftsregnskapet er høyere enn i skatteregnskapet. Det går også frem av tabellen at standardavviket er høyt, med andre ord stor spredning i resultatene mellom enkeltbruk.

Tabell 4-2 Resultat driftsform ammeku, gjennomsnitt for 14 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	369 087	387 208	-18 121	127 113	98 393	78 010
2017	356 393	384 174	-27 781	171 805	116 436	125 491
2018	263 872	333 783	-69 912	156 339	103 966	134 407
2019	339 624	322 205	17 420	203 427	119 799	162 030
2020	245 265	280 334	-35 069	196 464	150 184	125 029
Alle år	314 848	341 541	-26 693	170 536	117 755	125 451

For ammeku er gjennomsnittet negativt for alle årene med unntak av 2019. Forskjellen er mindre enn for melk og standardavviket er lavere.

Tabell 4-3 Resultat driftsform korn, gjennomsnitt for 12 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	52 987	214 400	-161 412	315 620	188 707	298 649
2017	109 629	112 590	-2 961	228 623	168 513	145 945
2018	-12 434	111 766	-124 203	258 153	174 275	224 363
2019	96 171	100 091	-3 921	179 861	123 152	125 784
2020	105 304	80 312	24 991	286 648	192 686	205 780
Alle år	70 331	123 832	-53 501	260 290	169 466	203 608

For korn er også resultatet negativt for alle år med unntak av 2020. Det er stor variasjon mellom år. Noen år som 2017 og 2019, er driftsresultat skatt og drift nesten identiske. Stort standardavvik tyder på stor variasjon mellom bruk.

Tabell 4-4 Resultat driftsform sau, gjennomsnitt for 19 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	213 175	238 829	-25 654	85 525	61 596	63 279
2017	122 367	230 203	-107 836	87 671	112 089	81 847
2018	197 291	231 542	-34 250	90 608	61 891	73 518
2019	191 467	223 150	-31 683	86 228	76 001	48 968
2020	205 944	163 610	42 333	129 012	89 818	100 102
Alle år	186 049	217 467	-31 418	106 507	80 279	76 341

Sau har samme profil som ammeku, negativt avvik alle år med unntak av 2020. Det vil si høyere driftsresultat i skatt enn i drift. Standardavviket er lavere sammenlignet med de andre driftsformene.

Forskjellen mellom driftsresultat for skatt og drift slår ulikt ut ved bruk av faktisk avvik for de ulike driftsformene. For bruk med melk viser resultatene fra tabell 1 at driftsoverskudd i jordbruket er høyere enn det skatteresultatet. Når det gjelder bruk med ammeku, korn og sau er skatteresultatet høyere. Gjennomsnittlig faktisk avvik mellom skatt varierer mye mellom år. Dessuten er variasjonen målt med bruk av standardavvik stor for hvert enkelt år. Standardavviket er størst for driftsformene melk og korn, og minst for sau. Ved bruk av gjennomsnittlig absolutt avvik er forskjellen mellom år mindre, men standardavviket varierer mye.

4.3 Størrelsesgruppe

Resultatene for ulike størrelsesgrupper er beregnet på samme måte som for driftsform. Antall bruk som inngår for små og store bruk varierer, ettersom enkelte bruk endrer kategori over tid.

Tabell 4-5 Resultat bruk under 300 dekar, gjennomsnitt for 35-40 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	272 394	276 508	-4 114	103 499	70 869	74 687
2017	233 264	245 306	-12 042	151 986	108 054	106 177
2018	275 462	259 476	15 986	130 345	90 195	94 260
2019	265 686	291 101	-25 415	130 983	96 322	90 983
2020	247 646	241 932	5 714	172 220	115 735	126 115
Alle år	258 691	262 839	-4 202	138 327	95 841	99 585

Tabell 4-6 Resultat bruk over 300 dekar, gjennomsnitt for 36-41 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	458 332	431 397	26 935	359 527	194 204	302 015
2017	501 432	430 714	70 627	344 413	198 165	288 721
2018	333 779	404 512	-70 733	236 624	150 810	194 411
2019	396 177	330 791	65 386	209 528	145 768	162 769
2020	397 760	379 795	17 966	204 085	149 099	138 547
Alle år	414 791	393 885	20 906	277 107	166 329	222 302

For små bruk er det gjennomsnittlig faktiske avviket lite, ettersom gjennomsnitt av positive og negative avvik jevnes ut over femårsperioden. Stort negativt avvik i 2018, jevner ut resultatet for store bruk over alle år. Avvikene både når gjelder faktisk og absolutt avvik er størst for de store brukene. Det samme gjelder for standardavvikene.

4.4 Regioner

Det er også gjort kjøring på region. Det er delt inn i region i tråd med inndeling i driftsgranskingsmaterialet. En region er Østlandets flatbygder, Trøndelags flatbygder og Jæren, her kalt for Flatbygder. Resten av landet er samlet i en region, kalt Andre bygder. Inndelingen av regioner i driftsgranskningene følger i stor grad soneinndeling for arealtilskudd. Flatbygdene ligger i stor grad i arealsone 1-4, og resten av landet ligger i sone 5-7.

Tabell 4-7 Resultat fra Flatbygder, gjennomsnitt for 29 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	340 497	355 986	- 15 489	211 489	104 894	183 250
2017	367 775	324 702	43 073	218 523	164 577	147 041
2018	252 154	319 610	- 67 456	200 509	126 530	168 330
2019	306 807	276 709	30 098	187 597	129 623	136 853
2020	289 876	280 140	9 736	233 759	158 148	169 816
Alle år	311 422	311 430	- 7	211 678	136 754	161 171

Resultatet viser at det er nesten ingen forskjell mellom drift og skatt i flatbygdene når man tar med alle 5 år. Det er avvik mellom år. Standardavviket viser imidlertid at det er stor spredning i avvik mellom bruk.

Tabell 4-8 Resultat fra Andre bygder, gjennomsnitt for 47 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	372 793	346 106	26 686	282 683	144 345	243 617
2017	355 604	338 332	17 272	288 666	142 199	250 943
2018	339 475	345 808	- 6 332	193 821	119 363	151 823
2019	351 369	333 760	17 609	179 413	117 857	135 328
2020	352 540	338 620	13 920	157 906	118 670	103 650
Alle år	354 356	340 525	13 831	225 441	128 487	185 571

For resten av landet er det i gjennomsnitt et avvik mellom drift og skatt i gjennomsnitt på kr 13 831. Standardavviket er noe høyere enn for flatbygdene. Resultatet for drift er noe høyere for skatt enn for drift alle år med unntak av 2018.

4.5 Alle bruk

Her vises beregningene for alle brukene i utvalget.

Tabell 4-9 Resultat fra Alle bruk, gjennomsnitt for 76 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	360 470	349 876	10 593	257 167	129 291	222 058
2017	360 248	333 131	27 117	262 858	150 738	216 367
2018	306 155	335 811	-29 656	197 341	122 098	157 252
2019	334 365	311 991	22 375	181 435	122 347	135 120
2020	328 629	316 305	12 324	188 937	133 734	133 147
Alle år	337 973	329 423	8 551	220 112	131 641	176 486

Det gjennomsnittlige avviket mellom skatt og drift over 5 år ligger mellom resultatet for store og små bruk. Det negative avviket i 2018 jevner ut forskjellene, ettersom avviket i de andre årene er positivt. Det absolutte avviket er stabilt over flere år. Dessuten er standardavviket en del lavere i 2016 sammenlignet med 2020 for begge avvikene.

Tabell 4-10 Resultat fra Alle bruk, 3 års glidende gjennomsnitt.

Periode	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik
2016-2018	342 291	339 606	2 685
2017-2019	333 589	326 978	6 611
2018-2020	323 050	321 369	1 681
Alle år	332 977	329 318	3 659

For å jevne ut påvirkningen av større utslag i enkelte år, er det beregnet et glidende 3 års gjennomsnitt for resultat drift og resultat skatt. Avvikene mellom resultat i drift og skatt er lavere, enn dersom man sammenligner avviket for hvert enkelt år. Ved å bruke et glidende gjennomsnitt reduseres det gjennomsnittlige avviket fra kr 8 550 til kr 3 660. Avviket i perioden 2017-2019, er en del høyere, sammenlignet med periodene før og etter. Resultatene fra tørkeåret 2018 forklarer i stor grad dette avviket.

4.6 Tilleggsberegninger

Resultatene viser at for de fleste grupper av bruk, er det driftsresultat i skatt høyere enn driftsoverskudd i jordbruket. For å verifisere resultatene når det gjelder alle bruk, samt bruk med melkeproduksjon, er det blitt gjennomført en sammenligning mellom resultat i skatteregnskap på et større materiale. Det er benyttet paneldata fra driftsgranskingsbruk i perioden 2016 til 2020. Totalt inngår det om lag 200 bruk i beregningene for melk, mens for hele materialet er antall bruk i underkant av 600. I Tabell 4-11 vises beregningene fra det opprinnelige utvalget, mens det i Tabell 4-12 vises de samme beregningene for et større utvalg.

Tabell 4-11 Resultat driftsform melk, gjennomsnitt for 27 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	593 091	475 224	117 867	325 160	169 711	300 410
2017	628 522	487 363	141 159	342 883	183 378	321 466
2018	501 626	488 413	13 213	226 997	149 257	169 040
2019	501 704	434 176	67 528	206 072	147 977	156 403
2020	548 673	526 500	22 173	176 215	130 549	117 744
Alle år	554 723	482 335	72 388	264 910	156 175	225 574

Tabell 4-12 Resultat driftsform melk, gjennomsnitt for 200 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	568 634	498 888	69 747	216 504	145 762	174 383
2017	578 214	530 021	48 193	219 850	136 490	178 734
2018	550 911	540 441	10 470	195 601	133 742	142 815
2019	500 237	522 302	-22 065	210 971	139 632	159 392
2020	513 580	539 495	-25 915	208 462	143 774	152 849
Alle år	541 791	526 478	15 313	213 328	139 885	161 729

Ved sammenligning av de to utvalgene kan man observere at avviket mellom resultatet i skatteregnskapet og driftsregnskapet er mindre, dersom det inngår flere bruk med i beregningene. I det opprinnelige utvalget var alle avvikene positive, mens det et negativt avvik for 2019 og 2020 ved bruk av et større utvalg. Likevel er resultatet i driftsregnskapet høyere over 5 år. Sammenlignet med det opprinnelige utvalget, er standardavviket lavere både ved bruk faktisk og absolutt avvik. Ser vi på endringen mellom drift og skatt, er det resultatet fra skatt som har økt mye, mens resultatet fra drift viser en mindre nedgang når det ble testet på et større materiale. Dette kan tyde på resultat fra skatt er mer følsomt i mindre grupper.

Tabell 4-13 viser beregningene fra det opprinnelige utvalget, mens Tabell 4-14 viser tre års glidende gjennomsnitt. Tabell 4-15 og Tabell 4-16 er tilsvarende tabeller for de samme beregningene utført på et større utvalg.

Tabell 4-13 Resultat alle bruk, gjennomsnitt for 76 bruk over 5 år.

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	360 470	349 876	10 593	257 167	129 291	222 058
2017	360 248	333 131	27 117	262 858	150 738	216 367
2018	306 155	335 811	-29 656	197 341	122 098	157 252
2019	334 365	311 991	22 375	181 435	122 347	135 120
2020	328 629	316 305	12 324	188 937	133 734	133 147
Alle år	337 973	329 423	8 551	220 112	131 641	176 486

Tabell 4-14 Resultat alle bruk, gjennomsnitt for 600 bruk over 5 år

År	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik	Std av	Absolutt avvik	Std av absolutt
2016	446 398	390 338	56 060	352 728	172 258	312 796
2017	451 095	430 922	20 173	308 773	169 069	259 066
2018	383 701	415 601	-31 900	334 191	192 712	274 777
2019	426 419	422 057	4 362	302 549	176 082	245 963
2020	470 662	454 354	16 308	295 373	181 799	233 252
Alle år	435 719	422 916	12 803	320 229	178 446	266 189

Tabell 4-15 3 års glidende gjennomsnitt for 76, bruk.

Periode	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik
2016-2018	342 291	339 606	2 685
2017-2019	333 589	326 978	6 611
2018-2020	323 050	321 369	1 681
Alle år	332 977	329 318	3 659

Tabell 4-14 3 års glidende gjennomsnitt for 600 bruk.

Periode	Resultat drift	Resultat skatt	Avvik
2016-2018	427 065	412 287	14 778
2017-2019	420 405	422 860	-2 455
2018-2020	426 927	430 671	-3 743
Alle år	424 799	421 939	2 860

Resultatet både ved bruk av skatte- og driftsregnskap ligger betydelig høyere ved å bruke et større utvalg. Over fem år er resultatet mellom 90-105 000 kroner høyere. Den viktigste årsaken til økning i resultat, er at det var et stort innslag av produksjoner i første runde som normalt har svakt driftsresultat. Dette gjelder kornproduksjon og ammeku. Når alle driftsformer er inkludert, øker resultatet betydelig. Andelen store bruk målt etter antall dekar, er betydelig høyere sammenlignet med det første utvalget og er også med å trekke det gjennomsnittlige resultatet opp.

Ser man på avviket mellom skatte- og driftsregnskapet, er avvikene noe større, og det gjennomsnittlige avviket over fem år øker fra 8 551 til 12 803. I begge utvalgene er det positive avvik alle år med unntak av 2018 som har et negativt avvik. Når det gjelder standardavvikene til det faktiske og det absolutte avviket, er også disse høyere, sammenlignet med det opprinnelige utvalget. I det nye utvalget

inkluderes en rekke driftsformer, som ikke var med tidligere. Dette kan bidra til større spredning i materialet.

Ved bruk av glidende gjennomsnitt blir det liten forskjell på det gjennomsnittlige avviket ved bruk av de to utvalgene. Forskjellen ligger i at det er større variasjon i avviket mellom skatt og drift, dersom man benytter et større utvalg. Over alle år skiller det kun 800 kr.

Hovedfunnene fra sammenligningen mellom skatt og drift er i stor grad uforandret, selv etter å ha gjennomført beregningene på et større materiale. Forskjellene ligger i stor grad på størrelsen på avviket, samt størrelsen på variasjonen i materialet man benytter.

4.7 Analyse av kornbruk med mye tilleggsnæring og annen næring

Som nevnt i kap. 3.1, er ulik definisjon av hva som er jordbruk en mulig kilde til avvik mellom drift og skatt. Det er derfor foretatt en analyse av den tredelen av kornbruk for 2020 som hadde driftsoverskudd fra tilleggsnæring eller annen næring over kr 100 000 for å se om noe skyldes avvikende definisjon av næring.

Tabell 4-15 Sammenligning mellom resultat i skatt og drift for 42 kornbruk i driftsgranskingene for 2020.

Næring	Gjennomsnitt for alle	Gjennomsnitt for de med observasjon	N	
Driftsoverskudd Jordbruk	90 244	90 244	42	
Driftsoverskudd Skog	25 713	27 691	39	
Driftsoverskudd Tilleggsnæring	Leiekjøring	28 804	43 205	28
Driftsoverskudd Tilleggsnæring	Festeavgifter	129 109	451 882	12
Driftsoverskudd Tilleggsnæring	Utleie hus	107 947	206 082	22
Driftsoverskudd Tilleggsnæring	Annet	317 008	532 573	25
Driftsoverskudd Annen næring	Annen næring	107 752	266 211	17
Næringsoppgave 9920	Driftsresultat	415 418	415 418	42
Næringsoppgave 0402	Jordbruk	179 037	179 037	42
Næringsoppgave 0402	Skogbruk	118 771	124 709	40
Næringsoppgave 0402	Annen næring	104 463	243 748	18
Grunnlag jordbruksfradrag		190 011	190 011	42
Skattemelding 2.7.1	Jorbruk	204 106	244 927	35
Skattemelding 2.7.2	Skogbruk	116 519	174 779	28
Skattemelding 2.7.6	Annen næring	111 532	260 242	18
Driftsoverskudd jordbruk - Skattemelding 2.7.1		- 113 862		
Driftsoverskudd jordbruk - Næringsoppgave 9920		- 325 174		
Driftsoverskudd jordbruk - Næringsoppgave 0402 jordbruk		- 88 793		

Resultatet i skatt er gjennomgående mye høyere enn i drift for kornprodusentene med mye variert næringsaktivitet. Forskjellen mellom skatt og drift er rundt kr 100 000, noe lavere dersom man bruker data fra næringsoppgave og noe høyere ved sammenligning med skattemelding. Ved å se nærmere på enkeltobservasjoner er det praksis i skatteføring at inntekter fra leiekjøring, festeavgifter og utleie av hus som tas med i jordbruk. Det meste av annen aktivitet blir ført under annen næring, post 2.7.6 i skattemelding. På grunn av ulik definisjon av jordbruk for kornprodusenter med mange ulike næringsgreiner vil derfor resultat i skatt ligge høyere enn for drift, og dermed gi et skjevt bilde av økonomien i kornproduksjonen.

5 Store avvik mellom skatt og drift

5.1 Forklaring på store avvik

Det kan være mange årsaker til avvik mellom skatteresultat og driftsresultat. Ofte kan det være bare små forskjeller, som ulike avskrivingsprinsipp, mens det andre tilfeller kan være svært store avvik. Blant de 76 brukene som er sammenlignet driftsresultat på mellom skatt og drift over fem år i det opprinnelige utvalget, er det undersøkt årsak for ti av de største avvikene for de fem årene som er undersøkt. Avvikene er her uttrykt som driftsresultat driftsregnskap minus driftsresultat skatteregnskap.

Bruk 1 har i 2017 et avvik på kr 611 760. En av årsakene er at bruket er leid. I balansen i driftsregnskapet er verdier på leid bruk ført som gjeld. Forpaktningssavgift i driftsregnskap er overført avdrag på lån eiendeler, kalkulert rente på lån og forsikring. Dette utgjør kr 315 000. Det er en del bruk i driftsgranskingene som er leide i sin helhet. Da blir alle eiendelene som er eid av andre enn bruker, verdsatt etter standard prinsipp og forpaktningssavgift blir fordelt mellom avdrag på gjeld tilsvarende avskrivninger på eiendeler, og renter og privat. Denne føringsmetoden vil medføre avvik mellom skatt og drift.

Bruk 2 har i 2016 et avvik på kr -644 428. Bruket driver med flere næringer. Annen næring ført for seg både i skatt og drift, derfor små avvik på grunn av dette. Hovedårsak til avvik er inntektsføring fra taps- og gevinstkonto på kr 806 000. I driftsregnskapet vil hele beløpet komme til inntekt i året, mens skatteregler gjør det mulig å fordele store inntekter i ett enkeltår over tid via taps- og gevinstkonto.

Bruk 3 har 2020 et avvik på 623 699. Hovedårsak er et balanseført vedlikehold på driftsbygning i driftsregnskapet på kr 600 000. Dette er utgiftsført i sin helhet i skatteregnskapet etter gjeldende skatteregler. I og med at større vedlikehold er balanseført i driftsregnskapet, vil kostnadene i driftsregnskapet bli fordelt over flere år.

Bruk 4 har i 2018 et avvik på kr -840 150. Hovedårsak er inntektsføring fra taps- og gevinstkonto i skatteregnskapet på kr 807 287.

Bruk 5 har i 2016 et avvik på kr -912 220. Hovedårsak er inntektsføring fra taps- og gevinstkonto med kr 1 261 386 i skatteregnskapet. Avskrivninger har et avvik på kr 438 657.

Bruk 6 har i 2019 et avvik på 656 605. Årsaker er blant annet balanseført vedlikehold i driftsregnskapet kr 107 741, leieinntekt driftsbygninger ført på tilleggsnæring i drift kr 90 500, salg av maskiner kr 282 960 i driftsregnskapet uten nedskrivning, i skatteregnskapet nedskrevet. Dessuten er det kr 200 000 i avvik på kostnader mellom skatt og drift.

Bruk 7 har store avvik i fire av de undersøkte årene. Hovedårsaken er delt overdragelse og at driftsregnskapet er satt sammen av tre skatteregnskap. Ved maskinell kjøring vil bare data fra ett skatteregnskap komme med, regnskapet til brukeren som står oppført som bruker i ID for driftsgranskingene. Det er en del av brukene i driftsgranskingene som består av flere skatteregnskap av ulike årsaker. Det kan være samdrift mellom to eller flere brukere, det kan være overdragning av bruk midt i året der driftsregnskap blir satt sammen av to skatteregnskap, eller slik som her ved delt overdragning der noen eiendeler er eid av tidligere bruker i en overgangsfase. Drift på ett bruk oppsplittet i flere skatteregnskap vil være en feilkilde ved sammenligning mellom skatt og drift.

6 Oppsummering

Resultatene fra kjøringene viser at gjennomsnittet for større grupper viser mindre avvik mellom resultat for skatt og drift over flere år. Dette var også ventet da forskjeller i avskrivingsprinsipp, periodisering av inntekter og kostnader vil jevne seg ut over tid. Resultatene viser også at det er vanskelig å bruke skattedata for å vise økonomisk utvikling for norske gårdsbruk fra år til år. Særlig gjelder det dersom man bryter ned materialet på mindre grupper, driftsform, størrelse og region.

Resultatmålet fra skatteregnskap som er benyttet, er post 0402 jordbruk i dagens næringsoppgave. Dette er data som vil være tilgjengelig bakover i tid. Fra og med regnskapsåret 2022 vil næringsoppgaven bli erstattet. Alle næringsoppgaver og vedleggsskjemaer erstattes med en næringsspesifikasjon som legges ved skattemeldingen. Næringsspesifikasjonen får en ny struktur, der opplysninger som naturlig hører sammen, blir samlet. Det vil sannsynligvis også i det nye systemet være mulig å finne et egnet standardisert resultatmål som kan måle økonomisk resultat i jordbruket over tid med de svakheter som er påpekt i denne undersøkelsen.

Viktige årsaker til store avvik mellom skatt og drift, er bruk av gevinst- og tapskonto i skatt med anledning til fordeling av store beløp over flere år, utgiftsføring av store beløp til vedlikehold, og nydyrking og grøfting, flere regnskap per bruk, anledning til å justere avskrivninger og ulikt avskrivingsprinsipp, og ulik definisjon av hva som er jordbruk.

Resultatene i denne undersøkelsen viser at det er stor spredning mellom bruk og år. I noen år lå gjennomsnittlig resultat for skatt over resultatet for drift, i andre år var det omvendt. Over tid jevnet dette seg ut. For de ulike driftsformene lå resultat for skatt over resultat for drift for alle driftsformene unntatt melk. På regionnivå var det for flatbygdene omtrent likt resultat mellom skatt og drift, mens det for resten av landet var litt høyere resultat for drift. Resultatet varierte mellom år. For resten av landet var det et litt høyere gjennomsnittlig resultat for drift enn for skatt. Det gjaldt for alle år med unntak av 2018.

Det er svært stor variasjon i avvikene mellom skatt og drift. Det viser blant annet standardavvik som jevnt over ligg på 2/3 av driftsresultatet.

Et annet viktig moment for å vurdere økonomi ut fra tilgjengelige skattedata, er at data fra arbeidsinnsats mangler. For å kunne vurdere vederlag per årsverk eller per time, er man avhengig av å hente denne type opplysninger fra andre kilder dersom skattedata skal brukes til å vurdere økonomisk utvikling i forhold til arbeidsinnsats.

Litteraturliste

NIBIO 2021. Driftsgranskingar i jord- og skogbruk. Bakgrunnsdata fra 2016 til 2020, rådata.

Samseth, K. 1997. Skilnader mellom skatterekneskap og driftsrekneskap. NILF

Vedlegg

Dataene er hentet fra NIBIO sin database med driftsgranskingsbruk i perioden fra og med 2020 til og med 2016.

Driftsregnskap: Driftsoverskudd jordbruk er hentet fra driftsgranskingene og er summen av familiens arbeidsvederlag og forrentning (jordbruk).

Beregningene utført ved bruk av Statistisk programvare SAS Enterprise Guide 7.1 (SAS INS. Inc., Cary, NC).

Skatteregnskap:

Dataene er hentet fra hovedbøker/dagbøker til driftsgranskingsbruk i form av txt filer som er sendt til NIBIO av regnskapsførerne. Regnskapssystemene Agro eller Duett er benyttet på disse brukene.

Jordbruksdel av drifta: Avdeling 2 eller 20 avhengig av regnskapssystemet.

Jordbruksinntekter (skatt) er summen av kontoer i intervallet fra 3000 til 3999, der to kontoer er lagt til: 8285 (Inntekt fra pos. gev. /tap-kto(personinntekt)) og 8287 (Inntekt fra pos. gev. /tap-kto(kapitalinntekt)).

Jordbrukskostnader (skatt) er summen av kontoer i intervallet f.o.m 4000 t.o.m 7999, inkludert kontoer:

- 8180 Kårytelser, uspesifisert
- 8181 Kårytelser, Leieverdi kårbolig
- 8182 Kårytelser, Uttak av naturalia, jordbr.
- 8183 Kårytelser, Uttak av naturalia, skog
- 8184 Kårytelser, Fri strøm og kontantkår
- 8286 Fradrag fra neg. gev. /tap-kto(pers.innt)

Resultatet (skatt) jordbruk er summen av inntekter og kostnader som korrigert for følgende kontoer:

- 8060 Valutagevinst (agio)
- 8070 Finansinntekt, annen
- 8170 Finanskostnad, annen
- 8078 Rentestøtte fra Innovasjon Norge

Differansen mellom drifts- og skatteregnskap = sum (Driftsoverskudd, – Resultat skatt jordbruk

Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) ble opprettet 1. juli 2015 som en fusjon av Bioforsk, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF) og Norsk institutt for skog og landskap.

Bioøkonomi baserer seg på utnyttelse og forvaltning av biologiske ressurser fra jord og hav, fremfor en fossil økonomi som er basert på kull, olje og gass. NIBIO skal være nasjonalt ledende for utvikling av kunnskap om bioøkonomi.

Gjennom forskning og kunnskapsproduksjon skal instituttet bidra til matsikkerhet, bærekraftig ressursforvaltning, innovasjon og verdiskaping innenfor verdikjedene for mat, skog og andre biobaserte næringer. Instituttet skal levere forskning, forvaltningsstøtte og kunnskap til bruk i nasjonal beredskap, forvaltning, næringsliv og samfunnet for øvrig.

NIBIO er eid av Landbruks- og matdepartementet som et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og eget styre. Hovedkontoret er på Ås. Instituttet har flere regionale enheter.